"مەجید عەزیز "لەوەڵام بە پرسیاری دەنگەکان
لە حەڤدەهەمین ساڵ ڕۆژی تراژیدیای ئەنفال

دەنگەکان : **ئایا توانراوە ئەنفال وەک ئەوەی کە هەیە , نەک ئەوەی کە دەسەڵاتداری کوردی ئەمرۆ دەیەوێت , بکرێت بەمێژوو ؟**

مەجید عەزیز : لە ڕاستیدا پێم وایە ئە نفال خۆی مێژوە،ئە گە ر نە شی نە کە ین بە مێژو،ڕوداو گە لی بە م شێوە یە ناتوانێت باز بە سە ر ئە خلاقی مرۆڤایە تیە وە باز بدات،پێم وایە بازدان بە سە ر روداوی وە ك ئە نفالدا بە تاڵ بونە وە یە لە مرۆڤایە تی و هیچ گە راییە کی بێ ئە ندازە یە. مە بە ستم ئە وە یە ڕودانی کارە ستاێکی بە و شێوە یە جگە لە وە ی هە میشە بیرکردنە وە مە شغول دە کات لە هە ستە زۆر قوڵە کە یدا، وە پابە ندە بە ژیان وچارە نوسی هە زارە ها مرۆڤە وە،لە هە مان کاتیش دا شوێنێکی تایبە ت بە ئە ندازە ی خودی ڕداوە کە دە گرێتە وە. تاکو ئە و کاتە ی ئە نفال وە ك(کارە ساتی هە ڵە بجە) شە ڕو دژایە تی کردنی هە مو(سروشت) بێت بە هە مو گیان لە بە رو زیندە وە رە کانیە وە- بە مرۆڤایە تیە وە- وە قە تڵ و عام کردنی (ژیان) بێت لە نێو ئە و شوێنە دا، چیدی خۆی مێژوە.

بە ڵام چە ند مێژوە بۆ تاوانباران و فاشیزم، بە هە مان شێوە مێژویە کیشە بۆ ئیرادە یە ك کە دە بێت لە دایك بێت بۆ تێگە شتن و هە ڵسە نگاندنی ئە و باردوۆخە ی بونی مرۆڤی بە هە مو شێوە یە ك بێ مانا کردوە. بە مێژو کردنی ئە نفال تە نیا رامانێك نیە لە ئە نفال و تە واو،بە ڵکو هە وڵدانی وردو درشتی سە رکە وتنیشە بە سە ریدا.سە رکە وتن بە سە ر ئە نفال دا،بۆ خۆی مژدە ی ئان و ساتێکی نوێ یە لە دە رە وە ی بکە رانی ئە نفال.مژدە ی مێژوی نوێ بە و شێوە یە،ناتوانێت بە ڕۆح و کە سایە تی خە مناك و غە رق بونی نێو ئە دە بیاتی گریانی ئە نفال بێت،بە ڵکو پێویستی بە ڕۆحی مە زن و شاد هە یە.مە بە ستمە بڵێم سە رکە وتن بە سە ر ئە نفالدا بۆ خۆی سە رکە وتنە بە سە ر بیرە وە ری شیوە ن کردن و کۆستن کە وتنی مرۆڤی کوردە،بە مانایە کی تریش ئە مە بە هە مو شێوە یە ك هیوابینە کە بۆ سە رکە وتن بە سە ر بە عس دا.

بە ڵام بە کردنی بە مێژو لە لایە ن مرۆڤی کوردە وە وە ك پاشخانێك،چیدی هە وڵدانێکی مۆراڵی دە ست پێ دە کات بۆ تێگە شتن لە و سیستە مە ی کە بۆ چی ئە نفالی کرد؟ ئە نفال لە سروشتی ڕودانیدا بۆ خۆی مێژوە،وە هیچ هێزێك ناتوانێت لە نێو ئە و بازنە یە دا بیکاتە دە رە وە تە نیا بە عسیە کان و فاشیستە کان نە بن،ئە وانە یشی نایانە وێت سە نگی ئە نفال بخوێننە وە وە ك گرنگترین ڕوداوی نێو مێژوی هاوچە رخی کوردی و دواییش جیهانی دیارە سە نگی مرۆڤایە تیان ناگاتە پلە کانی مۆرالێتی و بە رپرسیارێتی .

چونکە ئە وە ی پلانی بۆ ئە نفال دانا بە شێوە یە کی زۆر ترسناکی عە قلانی(وە ك سیستە م و مە بە ست ئامێزانە) بە عسیە کان بون،عە قلانیە تێك بە هە مو شێوە یە ك ناعە قلانیە تی دڕندە ترین سیستە مە کە کۆمە ڵ کوژی بە شتێکی هاکە زایی تە ماشا دە کات و مرۆڤ لە بێ تاوان ترین ساتە وە ختیدا دە کوژێت. بە مانایە کی تریش قسە بکە ین،بۆ ئە وە ی مێژوی دروست و تە واو دە ست پێ بکە یت،دە بێت بە عسیە ت و فاشیزم بکە یتە دە رە وە لە بونتا یان لە بوندا،لە پێش هە مو شتێکە وە لە نێو خۆت دا.

تە ماشای بە عسیە کان بکە تاکو ئێستاکە یش لە نێو دادگادا(مە بە ستم سە دام و دارو دە ستە کە یە تی) بە هانە دێننە وە بۆ بێ تاوانی خۆیان و بە نە کردنی تاوانە کانیان،یان دان پیانە نانی ئە و ئە نفالانە ی ئە نجامیان داوە،وە بە هە مان شێوە یە یش کۆمە ڵێك خە ڵك و دە وڵە ت و پارێزە ر پارێزگاری لە قە زیە کە ی سە دام و دە

ست و دایە رە کە ی دە کە ن بە ئاشکرا. چونکە مێژویە ك لە بە عسیە ت و فاشیزم بونی هە یە و تاکو ئە م چرکە ساتە یش خۆی درێژ دە کاتە وە و بە پێ ی پێویست بە تاڵ نە کراوە تە وە لە چە مکە کانی خۆی.

کاتێك بە ئاشکرا و نائاشکرا پارێزگاری لە بە عس و پیاوێکی وە ك سە دام حسێن دە کرێت،چیدی ئە مە بۆ خۆی جۆرێکە لە ئە نفال کردن لە نێو خودی میدیادا بە رامبە ر ڕە شکردنە وە ی ڕوداوێك کە بە هە زارە ها مرۆڤی تیادا ژە هراوی کراوە و تیادا کوژراوە.
سە قام گرتنی دادگایی کردنی تاوانبارانی ئە نفال بۆ خۆی ئە و ڕوداوە دە کات بە و مێژوە ی ئێوە بە دواییدا دە گە ڕێن لە نێو پرسیارە کە تاندا بە ڵام دادگایی کردنێك لە دە رە وە ی ئارە زو و خواستێك لە ژێر فشاردا بێت. دادگایی کردنێك بە هە مو ئە و سروشتیە تە ی ئە و سیستە مە ی کە تاوانە کانی بە رامبە ر مرۆڤایە تی ڕوداوی ئە نفال کردوە.چونکە بە عە مە لی کردنی ئە و پرۆسێسە یە خۆی لە وە دا دە دۆزێتە وە کە بە هە مو شێوە یە ك بخرێنە بە ردە م یاسا و پراکتیك کردنی،ئە مە یش بە قوڵی پە یوە ندی بە ئە خلاقە وە هە یە.

هیچ شکێکم لە وە نیە کە ئە نفال بۆ خۆی مێژوە،بە ڵام دواجار لێرە دا ڕە نگە پرسیاری ئە وە بکرێت،باشە ئە وە زانیمان مێژوە،ئە ی دوای ئە وە چی؟ دیارە ئە مە یە تۆ لێ ی دە پرسیت؟ و خە مە گە ورە کە یە لە نێو پرسیارە کە تاندا، کاتێك ئێمە دە زانین و پێناسە ی ڕوداێکی زە بە ندە ی وە ك(ئە نفال) دە کە ین،بێ گومان دە مانە وێت لە وە بگە ین بۆ چی کراوە، وە چی بکە ین لە بە رامبە رئە مە دا،بۆ ئە وە ی هیچ نە بێت بە خۆمان بڵێین ئیتر جارێکی تر نە کرێتە وە؟؟!

بە مانایە کی تریش تێگە شتن لە بۆ چی کردنی ئە و ڕوداوانە بنیات نانی مێژویە کە و زە مینە یە کیشە بۆ بە رگری کردن لە نێو ئە م جیهانە دا بۆ بە رامبە ر بێ تاوانان.
چی کردن؛ وە ئێمە خۆمان چی بکە ین بۆ ئە وە ی بە جۆرێك لە جۆرە کان بتوانین وە ك پرۆژە یە کی گرنگ کاری تیادا بکە ین بۆ ئە نفال لە ئاست قڕ نە کردنی ئە و بیرە وە ریانە ی بە هە مو شێوە یە ك باس لە قڕ کردنی هە زاران مرۆڤ دە کە ن،هیوابینی مێژوی نوێ دە خوازێت. لە ڕاستیدا من پێم وایە کاتێك لە ئە نفال دە گە ین،ئە و چرکە ساتە یە کە لە بە عسیش دە گە ین بە شێوە یە ك لە شێوە کان.تاکو ئە نفال هە بێت،واتە تاکو ئە کاتە یە کە سیستە می بە عست هە یە،واتە دو شتی پێکە وە گرێ دراون،بە م مانایە یش بێت بە جۆرێك لە جۆرە کان دە بێت هە ردوك ئە و دوشتە ڕۆژێك لە ڕۆژان تێ بپە ڕێنین و ڕە تیان بکە ین.

ئە مە یە بە مێژو کردنی پرۆسە ی ئە نفال یان هە ڵبجە لە لامان، هیوا بینی و باوە ڕێکی مە زن بە تێپە ڕ کردنی کارە ساتی تراژیدی بۆ خۆی ئامێز کردنە وە یە بە رە و چرکە ساتی مێژویە کی نوێ لە ڕاستیدا. کردە ی ئە نفال بێ گومان ئە و سیستە مە یە لە نێو بیرە وە ریماندا جێگە ی خۆی هە یە،واتە بە سیستە می بە عس کە لە مندالیە وە پێ ی ئاشناییین. هە رچە ندە هە ندێك مێژو هە ن بە داخە وە تێکە لێ،یان لە گە ڵ مێژوی دونیادا یە کانگیر نابنە وە، یان ڕۆژئاوا بە و شێوە یە تە ماشای ناکات و نایخوێنێتە وە کە خۆی بە یە کە م و ئاخیری شارستانی نێو جیهانی ئێێستاکە مان دە زانێت،ئە مە بۆ خۆی ئە و ڕە شبینیە ی مرۆڤە بێ دە سە ڵاتە کان و نە تە وە بچوکە کانیشە لە نێو ئە م دونیا یە دا. مە بە ستمان لە زۆربە ی ڕوداوگە لە گرنگە کانی نێو جیهانە کە بە ئاشکرا(کۆمە ڵ کوژی و جە نە ساید) ی تیادا ئە نجام دراوە و هیچی وایش نە کراوە لە ئاست کردنی تاوانە زۆر گە ورە کاندا.

مە بە ستمان لە مێژو ،دیارە لە ڕودانی ئە و ڕوداوە یە لە ئاست (کۆمە ڵ کوژی نە تە وە یە ك) ڕویداوە، بە ڵام لە هە مان کاتیش دا ئە و ڕوداوە بۆ سیاسە تی ئە و نە تە وە زوڵم لێ کراوە چە ند بوە بە هە ستێکی کۆلێکتیف و کە لتورێکی بە یە کە وە یی بون بە هە مو مانایە کی قوڵی خۆی. واتە پاش ئە و ڕوداوە مە زنانە بونایە تی ئێمە ی

کورد چه ند بوه به سۆزی پێکه وه بون و خۆشه ویستی بۆ یه کتری وه ك نه ته وه یه ك و وه ك مرۆڤایه تی،واته چه ند بیرمان له و ڕوداوانه کردۆته وه و چه ندیش ئیراده مان تیادا دروست بوه بۆ ئاینده.
مێژو لێره دا چۆن و چه ند کاری بۆ کراوه (چۆن له و ڕوداوه ته ماشا کراوه و وردبونه وه ی بۆ کراوه و هه ستی به رپرسیارێتی تیایدا دروست بوه) له گه ڵ ده سه ڵاتدارانی کورد دا ئه مه یان شتێکی دیکه یه به ڕاستی. دیاره بۆ خۆتان گومانی ئه وه تان زۆره له بونی ئه و جۆره مێژوه ی مه به سته له لایه ن ده سه ڵاتی کوردیه وه،پرسیاره که تان ئه وه ی تیادایه.

بێ گومان منیش به هه مان شێوه ئه و ه ده بینم ئه و مێژوه له ئاست دروست کردن و خۆ خوێندنه وه یه کی ورده وه به نێو (ڕابوردودا) بێت به ره و چرکه ساتی ئێستاکه مان.باشترین به ڵگه لێره دا بیخه ینه ڕو ده سه ڵاتداری کوردی ئه گه ر بیتوانیاینه له ڕوداو گه لێکی وه ك(ئه نفال و هه ڵه بجه) تێ بگه شتایه له مانا جه سته ییه که بیدا،بۆ خۆی ئه نفالی به رامبه ر خۆی نه ده کرد و به رامبه ر خۆی له فۆرمی جیاوازدا سوکایه تی به خۆی نه ده کرد. من پێم وایه (شه ڕی براکوژی) نێوان حیزبه کان،درێژه پێدانی هه مان ئه و سیسته مه یه که ئه نفال و بکوژایه تی جه سته کان ده کات به ڵام له شێوه ی تردا.
به ڵام دواجار ئه و براکوژیه به عس نه ی کرد،به ڵکو خۆمان کردمان؛؛؛ به ڵکو حیزبه کان ده یان کرد و ته نانه ت له کاتی کردنی ئه و جه نگانه دا به ڕه وایان ده زانی و به شتێکی وه ك گۆرانکاریان لێك ده دایه وه.چونکه وایان پێ ده گوتین که ئه وه جه نگی دو ئایدۆلۆجیای جیاوازه و دو حیزبی جیاواز به رپای کردوه. واته ئه و جه نگه یان به ڕه وا ده بینی و شه رعیه تیان پێ ده دا به مانایه ك له ماناکان.کاتێك شه رعیه ت ده درێت به کوشتن و ڕه زیل کردنی جه سته ی مرۆڤ،بێ گومان خۆمان به رامبه ر مۆرالێکیش ده بینینه وه به ئه ندازه ی ئه و بۆچێتیه ی مامه ڵه له گه ڵ ماهیه تی مرۆڤ دا ده کات وه ك مرۆڤ.

لێره دا گرنگه باس له خاڵێك بکه ین،ئه ویش کاتێك ڕوداوگه لێکی وه ك(ئه نفال) ببێت به مێژو به و هه سته ی ئێوه پرسیاره که تان تیادا کردوه،وه ك من تێ ی بگه م ئه و مێژوه هه ڵگری جۆرێك له شوناسی تایبه تی بێت که ئه و شوناسه یش بگه ڕێته وه بۆ تایبه تێتی مرۆڤی کورد که له نێویدا قوربانی بوه،چونکه ئه نفال له وان کراوه به مانا زۆر حه رفیه که ی،به ڵام ئه مه هیچ جارێك له ده ره وه ی ئیراده یه کی به هێز نایه ته دی.

ئه مه لێره دا تۆزێك ئاڵۆزه به ڕاستی،بۆ نمونه تۆ بۆ ئه وه ی ڕوداوێك مه زن بکه یت به مانا زۆر پۆزه تیڤه که ی(یان وه ك ئێوه ده ڵێن بیکه یت به مێژو) ،که ئه مه یش بۆ خۆی واته مه زن کردنی ڕوداوه که،ڕه نگدانه وه ی به خودی مه زنی ڕوداوه که وه هه یه،نه ك مانه وه له نێو ئه و ڕوداوه دا، به ڵکو تێگه شتن لێ ی و سه رکه وتنیش به سه ریدا.

مه به ستمانه بڵێین،ئه گه ر ئه نفال وه ك بیره وه ریه ك له نێو بیره وه ریماندا بێت،ئه وا بۆ خۆی له هه سته زۆر مۆرالیه که یدا هه مو کاتێك له گه ڵ بیرکه وتنه وه ی ئه و یاده دا ده ژێته وه و مه زن ده کرێت،به ڵام دواجار هه ر نه بۆته ئاستی ئه وه ی که شوناسێك یان پایه یه کی مه زن دروست بکات له به رده م لاوازیه کان و نه خۆشیه کانی جه سته ی کوردیدا،دیاره ئیراده ی ده سه ڵاتی کوردی نه یکردۆته ئاوڕ دانه وه یه ك بۆ ئیراده،به ڵام کردوێتی به شوێنی کۆست که وتن و شیوه ن گێران. به مێژو بونی ئه م ڕوداوه له هه سته جه ماعیه که یدا بۆ هه ستی شوناس و جۆرێك له خۆ دۆزینه وه و بونیاد نانه وه و یه ك گرتن،پێویستت به (ڕۆحی مه زن) هه یه،بێ گومان ئه م ڕۆحه ده بێت هه ڵگری بیرکردنه وه یه ك بێت بۆ وه رگرتنی ئه و مه زنیه به خۆی نه ك هه ر به ته نیا هه ست کردن به قوربانی بون و به زه یی پیادا هاتنه وه،به ڵکو ڕامانێك به نێو تراژیدیاکه دا و سه رکه وتنیش به سه ریدا.

ئایا ڕۆحی مه زن له نێو ئێمه دا ده توانێت ئه م ڕوداوه به و شێوه یه بخوێنێته وه له ده ره وه ی هه سته میدیایی و دیعایه سیاسی و ئایدۆلۆجیه کاندا به رجه سته ی بکاته وه،ئه مه یان پێمان وایه مامه ڵه کردنیشه له گه ڵ مۆرالیێتی خۆماندا و کاردانه وه و سیاسه تی ڕۆژانه یشمانه له نێو ژیاندا،ته نانه ت درێژیش ده بێته وه بۆ نێو ژیانی ڕۆژانه ی نێو خێزان و کۆمه ڵگا.
ئه و ڕۆحه مه زنه ی بتوانێت ئه نفال ته ماشا بکات به عس کردویه تی،چیدی ده بێت له وه تێ بگات هیچ جارێك ناتوانێت ئه و به عسیه ته دوباره بکاته وه به به سه ر که سێکی تردا،ته نانه ت ئه گه ر به رامبه ر ماڵ و منداڵه که یشی بێت، له ده س هه ڵبڕینێکه وه له منداڵو وه تاکو لێدان و ئازاردان و قۆرخ کردنی مافی ئه وانی تر وه ك ژنان.
پێم وایه ئه و ڕۆحه مه زنه ئه گه ر بێت و له دایك بێت،ده کارێت له ئه نفال وردبێته وه وه ك ئه وه ی جارێکی تر خۆی ڕوت بکاته وه له فاشیزم. بێ گومان تۆ کاتێك له به عس تێ ده گه یت،واته چیدی وه ك به عس ناکه یت و کرداره کانی ئه ویش دوباره ناکه یته وه،به م لێکدانه وه یش بێت،چیدی تێگه شتن له و مێژوه ی کۆن و خۆ ئاماده کردنیش بۆ چرکه ساتی ڕوبه ڕوبونه وه ی جیهانی نوێ یه.

دروست بونی مێژویه کی به و شێوه یه دیاره داوا له و ئه رکه مه زنه ده کات که له نێو ڕۆحی مه زندایه به ره گه زێکی فیکریانه وه. له نێو ئێمه دا من بۆ خۆم ته واو ره شبینم به دیتن و هه ست پێ کردنی ئه و ڕۆحه ی مه به ستمه له هه سته سیاسیه که یدا ئه گ ر ناوی سیاسه ت بهێنین لێره دا. چونکه به مێژو بونی ئه نفال،وه ك له سه ره تایشه وه وتم بۆ که بۆ خۆی مێژوه، وه ڕۆحی مه زنت ده وێت،ته نانه ت نه ك هه ر ڕۆحێکی مه زن،به ڵکو ڕۆحه مه زنه کانت ده وێت له مۆرڤایه تی کورد.

به کورتی کاتێك توانیمان له به عس تێ بگه ین چی کردوه و چی له کورد کردوه زۆر به مه به ست و پلانو بیرکردنه وه کانیه وه،پێم وایه ده توانین ئه و ڕوادانه وه ك مێژو دابین بکه ین له و هه سته ی تۆ پرسیاره که ت تیادا کردوه. چونکه وه ك وتمان کرده ی ئه نفال به عسه،تاکو کاتێکیش ئه نفال ئاماده بێت بۆ قسه کردن هیچ جارێك له ده ره وه ی به عسدا نیه. به ڵام تێبینیه کی تریش لێره دا زیاد بکه م، من هه ست ده که م له ڕوی ئه ده بیاته وه به گشتی و شیعر به تایبه تی به جۆرێك له جۆره کان ئه و مێژوه مان خوڵقاندوه،زۆرمان ده رباره ی ئه نفال وتوه ،به ڵام بێ گومان له چوارچێوه یه کی پرۆژه ییدا ده بێت به ئاکام بگه یه نرێت. به ڵام پێمان وایه به مێژو کردنی ئه و ڕوداوه بۆ خۆی پێویستی به هه مو مرۆڤه کانی نێو کۆمه ڵگای کوردیه، له شاعیرو،بیرمه ندو،سیاسه ت مه دارو،یاساناس و پارێزه و کۆمه ڵناس ده روناسه کانیشه.

ده‌نگه‌كان : **ئه‌و ئه‌ركانه‌ چین له‌سه‌ر شانی ڕۆشنبیری كورد له‌ نزیک و دووره‌ماوه‌دا , سه‌باره‌ت به‌كاره‌ساتی ئه‌نفال ؟**

مه‌جید عه‌زیز : له ڕاستیدا مرۆڤ تۆزێك ڕاده وه ستێت به رامبه ر ئه م پرسیاره و به جۆرێك هه ڵوێسته یه ك ده کات. چونکه ئه رکی ڕۆشنبیری مرۆڤی کورد چۆن بێت و چی بکات، به تایبه تی له گه ڵ بارودخێکدا که ڕۆشنبیری کوردی تیادا ده ژی له نێو ئه و هه لومه رجه ی کوردستاندا؟! به ڵام ئه رك بۆ ئه وه ی ڕوداوگه لێکی وه ك(ئه نفال) بتوانرێت لێ ی نزیك بێته وه و ببیناسێت،به ده ر نیه له ئه رکێکی هیومانیانه هه ر چۆنێك باسی لێوه بکه ین.
من پێم وایه ئه وه له ئۆباڵی هه موماندایه چیدی که م بێت یان زۆر کار بۆ ئه نفال بکه ین له هه مو می لایه نه جیاوازه کاندا. مه به ستم ئه وه یه باوه ڕم به وه نیه ڕۆشنبیری کورد وه ك (ڕه چه ته)ته ماشای شته کان بکات ، به تایبه تی بۆ ڕوداوگه لی وه ك ئه نفال کێ به رهه می هه بوه یان نا،کێ شتی بۆ ئه نفال نوسیوه یان نا.

به ڵكو ده بێت ئه ركێك به شێوه یه كی سروشتی له ئاست ئه مه دا له دایك بێت كه ئه ویش ئه گه ڕێته وه بۆ مۆرالی مرۆڤی كوردی به گشتی له ئاست بێ هه یبه ت كردنی سروشتی مرۆڤی كورد له لایه ن دام و ده زگای به عسه وه. چونكه بونی ئه نفال بونێكه به گشته وه به نده،نه ك بونێكی تایبه ت و جیاكراوه به تاقمێكه وه یان كه سێكه وه. له به ر ئه مه یه تاكو ئه و كاته ی هه لبجه و ئه نفال وه ك پرۆسه یه كی كۆیی نه خوێندرێته وه مامه ڵه ی له گه ڵ دا نه كرێت ڕه نگه هه میشه له په راوێزی حیزب و تێڕوانین و پرۆژه ی تایبه تیدا بمێنێته وه.

ئه گه ر ڕۆشنبیران یان ئه و كه سانه ی به نێوی ڕۆشنبیری و هزره وه چالاكن و به رهه م دێنن، ئه وا ئه وان ده توانن به وردی تر ته ماشای ئه و شتانه بكه ن و تاو و توێ ی بكه نه وه،ده بێت چاوه ڕێ ی شتێكیان لێ بكرێت كه له ڕاده ی مرۆڤی ساده زیاتر بێت،به ڵام ئه مه یش چاوه رێ كردنێكی ئیجباری نیه بۆ خۆی،به ڵام هیچ گومانێكی تیادا نیه چاوه ڕوانكردنێكی تاكو سه ر ئێسقان ئه خلاقیه. له به ر ئه مه یه كاركردن بۆ پرۆژه گه لی وه ك هه ڵبجه و ئه نفال پێویستی به پرۆسێسه یه كی به رفراوانتر و مه زن تر هه یه كه ئه ویش ده نگ و ڕه نگی ته واوی كوردانه.

وشه ی(ئه رك) ده زانم له مانا و هه سته زۆر مه سئولیه ته كه یدا لێره دا كراوه،به ڵام دواجار ڕه نگه له ته كنیكاڵێتی ئه و ئه ركه دا به شتێكی تر بكه وێته وه. نمونه یه كت ده ده مێ،كاتێك له هاتنی هه مو ساڵ یادێكی هه ڵه بجه دا،یان ئه نفالدا،وای لێهاتوه كه میدیای كوردی به هه مو شێوه یه ك جه غد له سه ر به تراژیدیا بونی ئه و ڕوداوانه بكاته وه،واته ئایا ئیتر ئه ركی خۆی گه یاندوه و ته واو؟ به پیشان دانی سوتانی جه سته ی مرۆڤی كوردی له نێو شاشه كانیه وه ئایا چیدی ئه ركی خۆی گه یاندوه و ته واو؛

یان وای لێهاتوه ئه و میدیایه هه لومه رجێكی وای دروست كردوه ،وه ك بڵێ ی هه مو ئه دیب و نوسه ره كان له یه ك شه ودا شیعرو وتاره كانیان ئاماده بكه ن و بنوسن بۆ ئه نفال.
من پێم وایه له پیشان دانی هه مو وێنه تراژیدیاكانی هه ڵه بجه و ئه نفال و كۆڕه و له شاشه ی ته له فیزۆنه كانه وه،ئه وه ی كه به رقه راره سۆزێكی ئێجگار شیوه ناوی و گریاناویه ،وه دواجار ئه و سۆزه یش نه گه ڕاوه ته وه نێو كۆلێكتڤێتی بونێكی گشتی،به ڵكو كاریگه ری شوێن گه رێتی و حیزبچێتی پێوه دیاره تاكو ئه م چركه ساته ی ئێمه.

له به ر ئه مه یه كاتێك گوێمان له و ئه ده بیاته یش ده بێت بۆ هه ڵبجه و ئه نفال له و سۆزه به ده ر نین و نه یان توانیوه به قوڵایی ڕوداوه كاندا ڕۆبچنه نێوه وه،به مانایه كی تریش ئه ركه ڕۆشنبیریه كه ئه گه ر له ئاستێكی تیۆریانه یشدا قسان بكه ین نه گه شتوه. ئه م سۆزو شیوه نه ئه تمۆسفێرێكی سه یری خوڵقاندوه هه م له نێو كه لتوری كوردی و هه مو وه ك ساته وه ختی ئه ده بیاتی كوردی له گریان و شیوه ن كردندا،پێم وایه ڕۆحێكی گه ریب و موته شائیمی هێناوه ته كایه وه.

دواجار مرۆڤی كوردی به م شیوه ن و گریانه زۆره ی نێو ئه م ئه ده بیاته ئیفلیج ده بێت و نۆرمی به زه یی پیا دا هاتنه وه به خۆیدا بێ ئه ندازه تێكی ده شكێنێت.
لێره دا ئه ركێك گه مه ده كات كه ده بێت ده نگ هه ڵبڕێت به رامبه ر ئه و كه لتوره پڕ به به زه ییه ی بۆ كوردیان خوڵقاندوه له هه مو لایه كه وه،ئه ركێك كاریگی هه نده ئاسان نیه به ڕاستی. مه به ستم قسه كردن له و ئه ركه بۆ خۆی به لای چه ند لایه نێكمان ڕاده كێشێت و مامه ڵه ی جیاوازمان له گه ڵدا ده كات.

ئه گه ر لێره دا خۆم كۆبكه مه وه و بتوانم وه ڵامی ئه و پرسیاره ی سه ره وه بده مه وه،ئه وه یه كه مرۆڤ ده توانێت بڵێت: ئه ركی ڕۆشنبیری كورد له هه سته زۆر گشتیه كه یدا كاركردنه له نێو ئه و ڕه گه زو ئه له مێنتانه

ی كه دیار نین،واته ئاشكرا كردنی ئه و ڕوانه ی كه پێویاستیان به كه شفكردن هه یه،ئه مه یش بۆ لێكدانه وه ی قوڵتر و به رفراوانتری ئه و لایه نانه بۆ مرۆڤی كورد له نێو هه ڵسانگاندنی ڕوداوه كه وه بۆ نێو ئێستاكه مان.

به ڵام ڕاستیه كه ی ئه وه یه نادیاری ئه نفال له وه دا نابینم كه دیار نیه و شاردراوه یه،به ڵكو له وه دا كه پێناسی بونی كورد گه لێك له نێو پێناسه یه كی ئۆنتۆلۆجیدا به رجه سته بێته وه و له ڕوبه ڕێكی جیدی تردا مامه ڵه ی له گه ڵدا بكات،ئه مه یش له ده ره وه ی هێزی ئیراده یه كه وه نایه ته دی. دوباره ئه و مامه ڵه كردنه یش ،ئه وه ناگه یه نێت ئێمه له به رئه وه ی ده مانه وێت سیماكانی ئه نفال ئاشكرا بكه ین،چیدی له نێو شیعرو ڕۆشنبیریه كی عاجزو گریاناویدا شیوه ن بكه ین و له و نێوه نده دا غه رق بین به ته واوه تی. چونكه ئه نفال بۆ خۆی چركه ساتی تراژیدیای مرۆڤی كورده و،هه روه ها تێش په ڕیوه وه ك زه مه نیه تی ڕوداوه كه.

واته بۆ ئه وه ی ئه ركێك(مۆراڵێك) هه بێت به رامبه ر به پرۆژه كردنی ئه نفال،ده بێت خۆ كۆكردنه وه یه ك هه بێت له لایه ن ئه و مۆرڤ گه له وه كه كوردن ،وه بتوانێت له بری شیوه ن و گریان،پۆزه تیڤیه تی نیگه رانی ته وزیف بكات له نێو ڕوداوه كه دا. ئه م خۆ كۆكردنه وه یه چه ند ئیش له سه ر خودی ڕوداوه كه ده كات،هه نده یش له ده ره وه ی تێگه شتنێكی ڕوتی نه ته وه په رستیانه دایه به لای منه وه.
ئه وه ی ده مه وێت بیڵێم دیاره ئه ركی ڕۆشنبیری كورد باس كردن له ڕووداوه كه و هه روه ها ئه ركێكی تریشی هه یه كه بۆ خۆی ده گه ڕێته وه بۆ به نه كردنی ڕوداوه كه بۆ ئایدۆلۆجیا و بانگه واز كردنی ڕوداو گه لێكی به و شێوه یه له نه فه سێكی حزبیانه دا.
به مانایه كی تریش قسان بكه ین هه مو كاتێك له بیره وه ریماندا و هاتنی ساڵیادی ئه م بۆنه زۆر تراژیدیانه وه ك هیچمان پێ نه كرێت وایه به ڕاستی؟؟؟چه ند تراژیدیایه،له هه مان كاتیش دا بێ هوده بیه كی ئێجگار قولیشه بۆ خۆی؛

بۆ نمونه تۆ ته ماشا بكه له هه مو كاتێكدا ئه نفال بیر ده كرێته وه،هه ر هه مان گریان و شیوه ن و هه مان فرمێسك ڕشتنه له نێو شیعرو شتی وادا دوباره ده بێته وه،كه به لای منه وه چیدی ده بێت ئه و سنوره بشكێندرێت . بێ گومان ئه م سنورشكاندنه یش بۆ خۆی پابه نده به مۆراڵێتیمانه وه ،وه گۆڕانه كانمانه وه ڕۆژ به ڕۆژ.

ئه گه ر ئه م مۆراڵێتیه ناو بنێین(ئه رك)،واته ده بێت هه میشه بتوانین له ساته وه ختی خوێندنه وه ی خۆشماندا بین بۆ ئه وه ی له توندو تیژی نیزك نه بینه وه و نه بین به جه لاد و كه سێكی به د و تاوانبار.

هیچ گومانێك نیه ئه ركی ڕۆشنبیری كوردی له نزیك و دوردا هه میشه خوێندنه وه ی ئه و ڕوداوه یه له ڕێگای هزرو ئاستێكی به رزی هیومانه وه،بۆ ئه وه ی بزانێت و له هه مان كاتیش دا نیگه رانیه كانی به ئاستێكی پۆزه تیڤانه دا ته وزیف بكات بۆ ئاینده. ئه ركی ڕۆشن بیری كوردی به شێوه یه كی گشتی ته وزیف كردنی ئه و نیگه رانیه ی مرۆڤی كورده،ئه گه ر به شێوه یه كی فكری و بون گه رایی لێ ی بدوێین.

به ڵام هیچ جارێك نابێت ئه ركی به عه مه لی كردنی ئه م هه نگاوه مان له بیر بچێت وه ك ئه ركێكی هیومان و ڕۆشنبیرانه ،وه ك دادگایی كردن و لێ پرسینه وه له تاوانباران و پیاوخراپان. لێره شدا دیاره ئه ركی ڕۆشنبیرو سیاسه ت مه دارو یاسا پارێز و ته واوی كه سه جیاوازه كانی كۆمه ڵگای كورد به گشتی ده توانێت هه ڵگری تێگه شتنێك و ئیراده ك بن بۆ پێكه وه كاركردن.

ده‌نگه‌كان : دیاریكردنی ڕۆژێک بۆ ئه‌نفال بیرۆكه‌یه‌كی سه‌ركه‌وتووه ؟

مەجید عەزیز : پێم وایە ئە نفال بۆ خۆی ئە و ڕۆژە ی دروست کردوە بە بێ ئە وە ی شتێکی وایش بکرێت بۆ بە ڕە سمی تری کردنی ئە و ڕۆژە لە سروشتی خۆیدا. بونی ڕۆژێك،یان ساتێك بۆ بیرکردنە وتنە وە ی (ئە نفال) بە هە مو شێوە یە ك پابە ندە بە خودی ڕوداوە کانە وە کە کراون بە رامبە ر جە ستە ی مرۆڤی کورد،کاتێکیش ئێمە نە توانین ئامادە ییمان تیادا بێت بۆ هە ڵسان بە هە ر شتێك بێت لە پێناوی ئە نفال دا،ڕە نگە لە و ڕۆژە یش دا هە ر نە توانین ئامادە باشی خۆمان بسە لمێنین. بە ڵام بێ گومان مرۆڤی کورد پێویستە لە سە ری بیر لە و ڕۆژە بکاتە وە زۆر بە قوڵی و زۆر بە وردی،کاتێکیش بیرکە وتنە وە ی(یاد هێنانە وە ی) ڕۆژێکی وە ك ئە نفال شتێکە حە تمیە،ڕە نگە ڕۆژێك بۆ ئە نفال بیرۆکە یە کی پۆزە تیڤ بێت لێرە دا. بە ڵام دە مە وێت خاڵێك زیاد بکە م بۆ ئە مە،ئە ویش ئە وە یە: ئێمە ی کورد ڕۆژی هە ڵبجە مان هە یە وە هە ر لە هە مان مانگدایە،وە لە و ڕۆژە دا لە نوسینی شیعر وتارە وە تاکو نێوە ندی میدیای کوردی دە ربارە ی هە ڵە بجە دە نوسرێت و قسان دە کرێت،واتە چرکە ساتێکی تراژیدیە بۆ کە سایە تی کوردی. ئە و ڕۆژە ڕۆژی کۆست کە وتن و شین گێڕانە لە ڕاستیدا،بە ڵام ئە گە ر بێین و ڕۆژێکی تریش زیاد بکە ین بۆ کۆست کە وتن و شێن گێڕان ڕە نگە مایە ی سە رنج و پرسیار کردن بێت کە هە لومە رجێکی وا دە خوڵقێت هە ندە ی پانتایی بۆ بیرهاتنە وە ی کۆست کە وتن و شێن گێڕان فراوان دە کات،بە ئە ندازە ی ئە وە ڕۆحی شاد و گە ورە ئامادە نە کات . لە ڕاستیدا ناتوانم بڕیارێکی تە واو بۆ ئە مە بدە م.